SEJARAH TINGKATAN 1 · BAB 02

Zaman Air Batu

Subjektif berstruktur & esei

10 soalan berstruktur · 5 esei · 100 markah latihan

Nama: _____

Kelas: _____ Tarikh: _____

Markah semakan kendiri: _____ / 100

Cuba dahulu. Semak kemudian.

Jawab semua soalan dengan kata-kata sendiri. Soalan bertanda Mudah disediakan untuk membina keyakinan sebelum mencuba Sederhana dan Cabaran. Gunakan kertas tambahan jika perlu.

Subjektif: bahagian (a) 2 markah dan bahagian (b) 4 markah. Esei: 8 markah setiap satu. Agihan ini untuk latihan, bukan format peperiksaan rasmi KPM.

Cara membina jawapan

Nyatakan: beri fakta yang diminta. Jelaskan atau huraikan: beri fakta serta penerangan yang berkaitan. Bandingkan: nyatakan persamaan atau perbezaan mengikut aspek yang diminta.

F = fakta atau isi. H = huraian yang menyokong fakta bernombor sama. Jangan beri dua markah untuk idea yang diulang. Gunakan contoh jawapan sebagai panduan, bukan untuk dihafal bulat-bulat.

Rujukan: buku teks KPM/DBP Sejarah Tingkatan 1, 2016, hlm. 24–43; DSKP KSSM KPM 2016. Untuk murid Tingkatan 1 sesi 2026.

Soalan dan panduan jawapan asli. Bukan soalan rasmi, skema rasmi atau ramalan peperiksaan. Semakan guru bebas belum dibuat.

Bahagian A · Subjektif berstruktur

Jawab kedua-dua bahagian bagi setiap soalan.

B2S01 · Permukaan bumi mempunyai kawasan daratan dan perairan yang pelbagai.

B2S01 · Mudah · Buku teks hlm. 29–29 · SP 2.1.1

(a) Namakan dua lautan di dunia. [2 markah]

(b) Jelaskan perbezaan selat dengan teluk berdasarkan bentuk dan kedudukannya. [4 markah]

B2S02 · Bab ini memperkenalkan Zaman Air Batu dan empat tahap zaman dalam garis masanya.

B2S02 · Mudah · Buku teks hlm. 30–32 · SP 2.1.2, 2.1.3

(a) Nyatakan dua ciri suhu dalam pengertian Zaman Air Batu. [2 markah]

(b) Susun empat tahap zaman dalam bab ini daripada paling awal kepada paling akhir. [4 markah]

Bahagian A · Subjektif berstruktur

Jawab kedua-dua bahagian bagi setiap soalan.

B2S03 · Jawab berdasarkan tempoh Zaman Pleistosen dan perkembangan Zaman Holosen yang dinyatakan dalam buku teks KPM.

B2S03 · Mudah · Buku teks hlm. 31–32 · SP 2.1.2, 2.1.3

(a) Nyatakan permulaan dan penghujung tempoh Zaman Pleistosen mengikut buku teks. [2 markah]

(b) Jelaskan dua kemajuan manusia pada Zaman Holosen dari segi sumber makanan dan penciptaan. [4 markah]

B2S04 · Ciri Zaman Air Batu Akhir dapat dilihat pada tumbuhan, manusia dan keadaan persekitaran.

B2S04 · Mudah · Buku teks hlm. 34–35 · SP 2.1.4

(a) Nyatakan dua jenis tumbuhan utama pada zaman tersebut. [2 markah]

(b) Nyatakan satu ciri bagi setiap aspek berikut: tempat tinggal manusia, cara hidup manusia, kegiatan mendapatkan makanan dan aras laut. [4 markah]

Bahagian A · Subjektif berstruktur

Jawab kedua-dua bahagian bagi setiap soalan.

B2S05 · Zaman Miosen dan Pliosen mempunyai keadaan alam yang berlainan.

B2S05 · Sederhana · Buku teks hlm. 30–30 · SP 2.1.2

(a) Nyatakan dua ciri keadaan dunia pada Zaman Miosen. [2 markah]

(b) Jelaskan dua perkembangan pada Zaman Pliosen serta kesannya seperti yang dihuraikan dalam buku teks. [4 markah]

B2S06 · Keadaan sejuk dan paras laut rendah mempengaruhi kehidupan pada Zaman Air Batu Akhir.

B2S06 · Sederhana · Buku teks hlm. 34–35 · SP 2.1.4

(a) Nyatakan dua kawasan yang dipenuhi salji menurut penerangan ciri suhu dalam buku teks. [2 markah]

(b) Bandingkan keadaan sebelum dan selepas kecairan air batu melalui empat pernyataan: paras laut dahulu, hubungan daratan dahulu, paras laut selepas kecairan dan keadaan tanah rendah selepas kecairan. [4 markah]

Bahagian A · Subjektif berstruktur

Jawab kedua-dua bahagian bagi setiap soalan.

B2S07 · Peningkatan suhu pada penghujung Zaman Air Batu membawa perubahan kepada bentuk fizikal dan hidupan.

B2S07 · Sederhana · Buku teks hlm. 36–37 · SP 2.1.5

(a) Nyatakan dua binatang yang pupus seperti disenaraikan dalam bahagian perubahan Zaman Air Batu Akhir. [2 markah]

(b) Jelaskan dua perubahan bentuk fizikal bumi akibat kecairan air batu. [4 markah]

B2S08 · Pentas Sunda ialah kawasan daratan luas yang menghubungkan kawasan Asia Tenggara sebelum perubahan paras laut.

B2S08 · Sederhana · Buku teks hlm. 38–39 · SP 2.1.6

(a) Namakan dua kepulauan yang terletak di atas Pentas Sunda menurut buku teks. [2 markah]

(b) Jelaskan dua kesan perubahan paras air terhadap rupa bentuk Asia Tenggara. [4 markah]

Bahagian A · Subjektif berstruktur

Jawab kedua-dua bahagian bagi setiap soalan.

B2S09 · Contoh situasi: seorang murid berkata, “Oleh sebab Asia Tenggara kini mempunyai banyak pulau, daratannya tentu sentiasa terpisah sejak dahulu.”

B2S09 · Cabaran · Buku teks hlm. 38–39 · SP 2.1.6

(a) Nyatakan dua bukti tentang keadaan Pentas Sunda yang menunjukkan pernyataan itu tidak tepat. [2 markah]

(b) Jelaskan dua perubahan yang perlu diambil kira apabila membandingkan Pentas Sunda dahulu dengan Asia Tenggara hari ini. [4 markah]

B2S10 · Contoh situasi masa kini: sebuah kelab sekolah ingin mengamalkan pengajaran tentang perubahan alam sekitar yang dipelajari dalam Bab 2.

B2S10 · Cabaran · Buku teks hlm. 34–43 · SP 2.1.5, K2.1.8, K2.1.10

(a) Nyatakan dua kegiatan manusia yang dikaitkan dengan peningkatan suhu dunia dalam buku teks. [2 markah]

(b) Cadangkan dua amalan yang boleh dilakukan murid untuk menjaga alam sekitar. Jelaskan kepentingan setiap amalan. [4 markah]

Bahagian B · Esei

B2E01 · Huraikan satu perkembangan bagi setiap tahap zaman yang dipelajari: Miosen, Pliosen, Pleistosen dan Holosen. Susun jawapan mengikut urutan zaman dan jelaskan setiap perkembangan.

B2E01 · Mudah · Buku teks hlm. 30–32 · SP 2.1.2, 2.1.3

8 markah · Gunakan isi dan huraian yang berkaitan.

Rangka bantuan

1. Mulakan dengan Miosen, kemudian Pliosen.
2. Sambung dengan Pleistosen dan Holosen.
3. Bagi setiap zaman, berikan perkembangan dan satu perincian; tarikh tidak diperlukan.

Bahagian B · Esei

B2E02 · Jelaskan empat ciri Zaman Air Batu Akhir dari segi suhu, aras laut, kehidupan manusia dan binatang. Sertakan satu huraian atau contoh bagi setiap ciri.

B2E02 · Mudah · Buku teks hlm. 34–35 · SP 2.1.4

8 markah · Gunakan isi dan huraian yang berkaitan.

Rangka bantuan

1. Gunakan empat aspek dalam soalan sebagai susunan isi.
2. Hubungkan suhu dengan salji dan aras laut dengan daratan.
3. Terangkan cara hidup manusia dan berikan contoh binatang.

Bahagian B · Esei

B2E03 · Huraikan empat perubahan pada akhir Zaman Air Batu dari segi glasier, aras laut, tasik dan binatang. Berikan satu penjelasan atau contoh bagi setiap perubahan.

B2E03 · Sederhana · Buku teks hlm. 36–37 · SP 2.1.5

8 markah · Gunakan isi dan huraian yang berkaitan.

Rangka bantuan

1. Bincangkan glasier dan aras laut dalam perenggan pertama.
2. Bincangkan tasik dan binatang dalam perenggan kedua.
3. Bezakan proses fizikal, hasil perubahan dan contoh hidupan.

Bahagian B · Esei

B2E04 · Bandingkan Pentas Sunda dahulu dengan Asia Tenggara selepas perubahan Zaman Air Batu melalui empat aspek: hubungan daratan, tanah rendah pantai, kawasan perairan dan binatang. Huraikan setiap aspek.

B2E04 · Sederhana · Buku teks hlm. 38–39 · SP 2.1.6

8 markah · Gunakan isi dan huraian yang berkaitan.

Rangka bantuan

1. Terangkan dahulu bagaimana kawasan daratan saling berhubung.
2. Huraikan penenggelaman tanah rendah dan contoh perairan.
3. Akhiri dengan perubahan hidupan menggunakan contoh buku teks.

Bahagian B · Esei

B2E05 · Berdasarkan pengajaran Bab 2, cadangkan empat amalan menjaga alam sekitar yang boleh dilakukan oleh murid dan keluarga. Jelaskan kepentingan setiap amalan. Jawapan ialah cadangan masa kini, bukan penerangan kehidupan manusia Zaman Air Batu.

B2E05 · Cabaran · Buku teks hlm. 34–43 · SP K2.1.8, K2.1.10

8 markah · Gunakan isi dan huraian yang berkaitan.

Rangka bantuan

1. Pilih empat amalan yang berbeza dan boleh dilakukan.
2. Sertakan manfaat yang berkaitan dengan setiap amalan.
3. Gunakan contoh kebersihan, sumber atau tumbuhan yang sesuai dengan bab ini.

Panduan jawapan & semakan kendiri

Bandingkan jawapan anda dengan isi penting. Setiap kriteria membawa 1 markah. H hanya diberi jika F yang berkaitan dipenuhi. Jumlah bagi setiap bahagian tidak boleh melebihi markah soalan.

Ungkapan setara dan jawapan lain yang tepat dalam skop KPM boleh diterima jika menepati soalan. Senarai ini menunjukkan satu laluan jawapan. Dapatkan pertimbangan guru untuk isi alternatif yang munasabah.

Bahagian A · Subjektif

B2S01 · Permukaan bumi mempunyai kawasan daratan dan perairan yang pelbagai.

B2S01 · Mudah · Buku teks hlm. 29–29 · SP 2.1.1

(a) Namakan dua lautan di dunia. [2 markah]

Panduan: Pilih dua daripada lima lautan yang dinyatakan dalam buku teks.

Contoh jawapan: Dua lautan ialah Lautan Pasifik dan Lautan Hindi.

F1 Satu lautan yang betul: Lautan Pasifik / Atlantik / Hindi / Selatan / Artik. [1 markah]

F2 Satu lagi lautan yang berbeza daripada senarai tersebut. [1 markah]

Terima ungkapan setara dan jawapan lain yang sah berdasarkan sukatan KPM. Jangan beri markah dua kali bagi isi yang sama. Ini panduan semakan kendiri; pertimbangan guru mengatasi contoh ini.

(b) Jelaskan perbezaan selat dengan teluk berdasarkan bentuk dan kedudukannya. [4 markah]

Panduan: Huraikan satu ciri utama dan satu perincian bagi setiap jenis perairan.

Contoh jawapan: Selat ialah kawasan perairan yang sempit dan memisahkan dua kawasan daratan. Teluk pula ialah bahagian perairan laut yang menghala ke daratan dan kawasannya dibatasi oleh daratan.

F1 Selat ialah kawasan perairan yang sempit. [1 markah]

H1 Huraian F1: selat memisahkan dua kawasan daratan. [1 markah]

F2 Teluk ialah bahagian perairan laut yang menghala ke daratan. [1 markah]

H2 Huraian F2: kawasan teluk dibatasi oleh daratan. [1 markah]

Terima ungkapan setara dan jawapan lain yang sah berdasarkan sukatan KPM. Jangan beri markah dua kali bagi isi yang sama. Ini panduan semakan kendiri; pertimbangan guru mengatasi contoh ini.

B2S02 · Bab ini memperkenalkan Zaman Air Batu dan empat tahap zaman dalam garis masanya.

B2S02 · Mudah · Buku teks hlm. 30–32 · SP 2.1.2, 2.1.3

(a) Nyatakan dua ciri suhu dalam pengertian Zaman Air Batu. [2 markah]

Panduan: Fikirkan tahap suhu dan tempoh keadaan itu berlaku.

Contoh jawapan: Suhu bumi menurun hingga tahap membeku, dan keadaan itu berlaku dalam jangka masa yang lama.

F1 Suhu bumi menurun hingga tahap membeku. [1 markah]

F2 Keadaan sejuk atau membeku itu berlangsung dalam jangka masa yang lama. [1 markah]

Terima ungkapan setara dan jawapan lain yang sah berdasarkan sukatan KPM. Jangan beri markah dua kali bagi isi yang sama. Ini panduan semakan kendiri; pertimbangan guru mengatasi contoh ini.

(b) Susun empat tahap zaman dalam bab ini daripada paling awal kepada paling akhir. [4 markah]

Panduan: Tulis empat nama zaman dalam urutan yang betul.

Contoh jawapan: Urutannya ialah Miosen, Pliosen, Pleistosen dan Holosen.

F1 Kedudukan pertama: Miosen. [1 markah]

F2 Kedudukan kedua: Pliosen. [1 markah]

F3 Kedudukan ketiga: Pleistosen. [1 markah]

F4 Kedudukan keempat: Holosen. [1 markah]

Terima ungkapan setara dan jawapan lain yang sah berdasarkan sukatan KPM. Jangan beri markah dua kali bagi isi yang sama. Ini panduan semakan kendiri; pertimbangan guru mengatasi contoh ini.

B2S03 · Jawab berdasarkan tempoh Zaman Pleistosen dan perkembangan Zaman Holosen yang dinyatakan dalam buku teks KPM.

B2S03 · Mudah · Buku teks hlm. 31–32 · SP 2.1.2, 2.1.3

(a) Nyatakan permulaan dan penghujung tempoh Zaman Pleistosen mengikut buku teks. [2 markah]

Panduan: Kedua-dua jawapan dinyatakan sebagai tahun dahulu.

Contoh jawapan: Menurut buku teks, Zaman Pleistosen berlangsung dari 2.5 juta tahun dahulu hingga 10,000 tahun dahulu.

F1 Permulaan: 2.5 juta tahun dahulu. [1 markah]

F2 Penghujung: 10,000 tahun dahulu. [1 markah]

Terima ungkapan setara dan jawapan lain yang sah berdasarkan sukatan KPM. Jangan beri markah dua kali bagi isi yang sama. Ini panduan semakan kendiri; pertimbangan guru mengatasi contoh ini.

(b) Jelaskan dua kemajuan manusia pada Zaman Holosen dari segi sumber makanan dan penciptaan. [4 markah]

Panduan: Nyatakan kemajuan dan satu perincian bagi setiap aspek.

Contoh jawapan: Manusia menjalankan pertanian untuk mendapatkan makanan. Mereka juga menghasilkan ciptaan baharu, termasuk roda dan tulisan kuneiform.

F1 Manusia menjalankan pertanian. [1 markah]

H1 Huraian F1: pertanian menjadi cara mendapatkan makanan. [1 markah]

F2 Manusia menghasilkan ciptaan baharu. [1 markah]

H2 Huraian F2: contohnya roda atau tulisan kuneiform. [1 markah]

Terima ungkapan setara dan jawapan lain yang sah berdasarkan sukatan KPM. Jangan beri markah dua kali bagi isi yang sama. Ini panduan semakan kendiri; pertimbangan guru mengatasi contoh ini.

B2S04 · Ciri Zaman Air Batu Akhir dapat dilihat pada tumbuhan, manusia dan keadaan persekitaran.

B2S04 · Mudah · Buku teks hlm. 34–35 · SP 2.1.4

(a) Nyatakan dua jenis tumbuhan utama pada zaman tersebut. [2 markah]

Panduan: Satu tumbuhan menutupi tanah; satu lagi tumbuhan rendah yang menjalar.

Contoh jawapan: Tumbuhan utamanya ialah rumput dan tumbuhan renek yang menjalar.

F1 Rumput. [1 markah]

F2 Tumbuhan renek yang menjalar. [1 markah]

Terima ungkapan setara dan jawapan lain yang sah berdasarkan sukatan KPM. Jangan beri markah dua kali bagi isi yang sama. Ini panduan semakan kendiri; pertimbangan guru mengatasi contoh ini.

(b) Nyatakan satu ciri bagi setiap aspek berikut: tempat tinggal manusia, cara hidup manusia, kegiatan mendapatkan makanan dan aras laut. [4 markah]

Panduan: Jawab keempat-empat aspek secara berasingan.

Contoh jawapan: Manusia tinggal di kawasan tanah pamah yang sejuk. Mereka hidup secara nomad dan memburu binatang untuk mendapatkan makanan. Aras laut pula rendah.

F1 Tempat tinggal: kawasan tanah pamah yang sejuk. [1 markah]

F2 Cara hidup: nomad / berpindah-randah. [1 markah]

F3 Makanan: memburu binatang. [1 markah]

F4 Aras laut: rendah. [1 markah]

Terima ungkapan setara dan jawapan lain yang sah berdasarkan sukatan KPM. Jangan beri markah dua kali bagi isi yang sama. Ini panduan semakan kendiri; pertimbangan guru mengatasi contoh ini.

B2S05 · Zaman Miosen dan Pliosen mempunyai keadaan alam yang berlainan.

B2S05 · Sederhana · Buku teks hlm. 30–30 · SP 2.1.2

(a) Nyatakan dua ciri keadaan dunia pada Zaman Miosen. [2 markah]

Panduan: Fokus pada suhu dan keadaan persekitaran.

Contoh jawapan: Pada Zaman Miosen, keadaan dunia panas dan kering.

F1 Suhu dunia panas. [1 markah]

F2 Keadaan dunia kering. [1 markah]

Terima ungkapan setara dan jawapan lain yang sah berdasarkan sukatan KPM. Jangan beri markah dua kali bagi isi yang sama. Ini panduan semakan kendiri; pertimbangan guru mengatasi contoh ini.

(b) Jelaskan dua perkembangan pada Zaman Pliosen serta kesannya seperti yang dihuraikan dalam buku teks. [4 markah]

Panduan: Pilih perubahan iklim dan pembentukan jambatan darat.

Contoh jawapan: Penyejukan dan pengeringan alam sekitar global menyumbang kepada penyebaran padang rumput dan savana. Pembentukan jambatan darat Panama pula menghubungkan Amerika Utara dengan Amerika Selatan serta mendorong penghijrahan tumbuhan dan haiwan ke habitat baharu.

F1 Berlaku penyejukan dan pengeringan alam sekitar global. [1 markah]

H1 Huraian F1: keadaan ini menyumbang kepada penyebaran padang rumput dan savana. [1 markah]

F2 Jambatan darat Panama terbentuk. [1 markah]

H2 Huraian F2: hubungan daratan antara Amerika Utara dengan Amerika Selatan mendorong penghijrahan tumbuhan dan haiwan ke habitat baharu. [1 markah]

Terima ungkapan setara dan jawapan lain yang sah berdasarkan sukatan KPM. Jangan beri markah dua kali bagi isi yang sama. Ini panduan semakan kendiri; pertimbangan guru mengatasi contoh ini.

B2S06 · Keadaan sejuk dan paras laut rendah mempengaruhi kehidupan pada Zaman Air Batu Akhir.

B2S06 · Sederhana · Buku teks hlm. 34–35 · SP 2.1.4

(a) Nyatakan dua kawasan yang dipenuhi salji menurut penerangan ciri suhu dalam buku teks. [2 markah]

Panduan: Satu kawasan merujuk bahagian hujung bumi dan satu lagi sebuah benua.

Contoh jawapan: Kawasan yang dipenuhi salji ialah kawasan kutub dan benua Eropah.

F1 Kawasan kutub. [1 markah]

F2 Benua Eropah. [1 markah]

Terima ungkapan setara dan jawapan lain yang sah berdasarkan sukatan KPM. Jangan beri markah dua kali bagi isi yang sama. Ini panduan semakan kendiri; pertimbangan guru mengatasi contoh ini.

(b) Bandingkan keadaan sebelum dan selepas kecairan air batu melalui empat pernyataan: paras laut dahulu, hubungan daratan dahulu, paras laut selepas kecairan dan keadaan tanah rendah selepas kecairan. [4 markah]

Panduan: Berikan satu pernyataan bagi setiap aspek; bezakan keadaan sebelum dengan selepas.

Contoh jawapan: Sebelum kecairan air batu, paras laut rendah dan pulau-pulau bersambung dengan tanah besar. Selepas kecairan, paras laut meningkat dan kawasan tanah rendah ditenggelami air.

F1 Sebelum kecairan: paras air laut rendah. [1 markah]

F2 Sebelum kecairan: pulau-pulau bersambung dengan tanah besar. [1 markah]

F3 Selepas kecairan: paras air laut meningkat. [1 markah]

F4 Selepas kecairan: kawasan tanah rendah ditenggelami air. [1 markah]

Terima ungkapan setara dan jawapan lain yang sah berdasarkan sukatan KPM. Jangan beri markah dua kali bagi isi yang sama. Ini panduan semakan kendiri; pertimbangan guru mengatasi contoh ini.

B2S07 · Peningkatan suhu pada penghujung Zaman Air Batu membawa perubahan kepada bentuk fizikal dan hidupan.

B2S07 · Sederhana · Buku teks hlm. 36–37 · SP 2.1.5

(a) Nyatakan dua binatang yang pupus seperti disenaraikan dalam bahagian perubahan Zaman Air Batu Akhir. [2 markah]

Panduan: Pilih dua contoh daripada bab ini, bukan haiwan moden secara umum.

Contoh jawapan: Dua contoh ialah mamot dan harimau bertaring.

F1 Satu contoh yang betul: mamot / sloth / harimau bertaring. [1 markah]

F2 Satu lagi contoh yang berbeza daripada senarai tersebut. [1 markah]

Terima ungkapan setara dan jawapan lain yang sah berdasarkan sukatan KPM. Jangan beri markah dua kali bagi isi yang sama. Ini panduan semakan kendiri; pertimbangan guru mengatasi contoh ini.

(b) Jelaskan dua perubahan bentuk fizikal bumi akibat kecairan air batu. [4 markah]

Panduan: Hubungkan kecairan dengan perubahan aras laut dan pembentukan tasik.

Contoh jawapan: Kecairan air batu menyebabkan paras laut meningkat apabila lebihan air melimpahi laut. Kecairan itu juga dikaitkan dengan pembentukan tasik air tawar. Buku teks memberikan contoh Great Lakes di Kanada dan Tasik Dayang Bunting di Malaysia.

F1 Paras air laut meningkat. [1 markah]

H1 Huraian F1: air daripada kecairan air batu menambahkan air yang melimpahi laut. [1 markah]

F2 Tasik air tawar terbentuk. [1 markah]

H2 Huraian F2: contohnya Great Lakes di Kanada atau Tasik Dayang Bunting di Malaysia, seperti dinyatakan dalam buku teks. [1 markah]

Terima ungkapan setara dan jawapan lain yang sah berdasarkan sukatan KPM. Jangan beri markah dua kali bagi isi yang sama. Ini panduan semakan kendiri; pertimbangan guru mengatasi contoh ini.

B2S08 · Pentas Sunda ialah kawasan daratan luas yang menghubungkan kawasan Asia Tenggara sebelum perubahan paras laut.

B2S08 · Sederhana · Buku teks hlm. 38–39 · SP 2.1.6

(a) Namakan dua kepulauan yang terletak di atas Pentas Sunda menurut buku teks. [2 markah]

Panduan: Pilih dua daripada Sumatera, Jawa dan Borneo.

Contoh jawapan: Dua kepulauan tersebut ialah Sumatera dan Borneo.

F1 Satu jawapan yang betul: Sumatera / Jawa / Borneo. [1 markah]

F2 Satu lagi jawapan yang berbeza daripada senarai tersebut. [1 markah]

Terima ungkapan setara dan jawapan lain yang sah berdasarkan sukatan KPM. Jangan beri markah dua kali bagi isi yang sama. Ini panduan semakan kendiri; pertimbangan guru mengatasi contoh ini.

(b) Jelaskan dua kesan perubahan paras air terhadap rupa bentuk Asia Tenggara. [4 markah]

Panduan: Terangkan keadaan tanah rendah dan pembentukan kawasan perairan.

Contoh jawapan: Kawasan tanah rendah di sepanjang pantai ditenggelami air apabila paras laut meningkat akibat kecairan air batu. Perubahan itu turut mempengaruhi pembentukan kawasan perairan seperti Selat Melaka, Teluk Siam dan Laut Jawa.

F1 Kawasan tanah rendah di sepanjang pantai ditenggelami air. [1 markah]

H1 Huraian F1: keadaan ini berlaku apabila paras air laut meningkat akibat kecairan air batu. [1 markah]

F2 Kawasan perairan yang memisahkan daratan terbentuk. [1 markah]

H2 Huraian F2: perkembangan ini mempengaruhi pembentukan Selat Melaka, Teluk Siam atau Laut Jawa. [1 markah]

Terima ungkapan setara dan jawapan lain yang sah berdasarkan sukatan KPM. Jangan beri markah dua kali bagi isi yang sama. Ini panduan semakan kendiri; pertimbangan guru mengatasi contoh ini.

B2S09 · Contoh situasi: seorang murid berkata, "Oleh sebab Asia Tenggara kini mempunyai banyak pulau, daratannya tentu sentiasa terpisah sejak dahulu."

B2S09 · Cabaran · Buku teks hlm. 38–39 · SP 2.1.6

(a) Nyatakan dua bukti tentang keadaan Pentas Sunda yang menunjukkan pernyataan itu tidak tepat. [2 markah]

Panduan: Fokus pada sambungan daratan dan kebolehan manusia bergerak.

Contoh jawapan: Pentas Sunda dahulu menghubungkan kawasan daratan dengan kepulauan. Manusia dapat melalui daratan tersebut dengan berjalan kaki.

F1 Pentas Sunda dahulu menghubungkan kawasan daratan dengan kepulauan. [1 markah]

F2 Daratan itu boleh dilalui manusia dengan berjalan kaki. [1 markah]

Terima ungkapan setara dan jawapan lain yang sah berdasarkan sukatan KPM. Jangan beri markah dua kali bagi isi yang sama. Ini panduan semakan kendiri; pertimbangan guru mengatasi contoh ini.

(b) Jelaskan dua perubahan yang perlu diambil kira apabila membandingkan Pentas Sunda dahulu dengan Asia Tenggara hari ini. [4 markah]

Panduan: Satu perubahan melibatkan rupa bumi; satu lagi melibatkan hidupan.

Contoh jawapan: Perbandingan perlu mengambil kira penenggelaman kawasan tanah rendah dan pembentukan perairan seperti Selat Melaka atau Laut Jawa. Hidupan juga berubah kerana sebahagian binatang besar, seperti stegodon dan pachycrocuta, telah pupus.

F1 Kawasan tanah rendah telah ditenggelami air. [1 markah]

H1 Huraian F1: terbentuk kawasan perairan seperti Selat Melaka atau Laut Jawa yang mengubah hubungan daratan. [1 markah]

F2 Sebahagian binatang besar telah pupus. [1 markah]

H2 Huraian F2: contoh dalam buku teks ialah stegodon atau pachycrocuta. [1 markah]

Terima ungkapan setara dan jawapan lain yang sah berdasarkan sukatan KPM. Jangan beri markah dua kali bagi isi yang sama. Ini panduan semakan kendiri; pertimbangan guru mengatasi contoh ini.

B2S10 · Contoh situasi masa kini: sebuah kelab sekolah ingin mengamalkan pengajaran tentang perubahan alam sekitar yang dipelajari dalam Bab 2.

B2S10 · Cabaran · Buku teks hlm. 34–43 · SP 2.1.5, K2.1.8, K2.1.10

(a) Nyatakan dua kegiatan manusia yang dikaitkan dengan peningkatan suhu dunia dalam buku teks. [2 markah]

Panduan: Berikan kegiatan manusia, bukan perubahan alam yang berlaku dengan sendirinya.

Contoh jawapan: Dua kegiatan ialah pembakaran terbuka dan penebangan pokok.

F1 Satu kegiatan yang betul: pembakaran terbuka / penebangan pokok / perkembangan perindustrian / pembakaran minyak daripada enjin kenderaan. [1 markah]

F2 Satu lagi kegiatan yang berbeza daripada senarai tersebut. [1 markah]

Terima ungkapan setara dan jawapan lain yang sah berdasarkan sukatan KPM. Jangan beri markah dua kali bagi isi yang sama. Ini panduan semakan kendiri; pertimbangan guru mengatasi contoh ini.

(b) Cadangkan dua amalan yang boleh dilakukan murid untuk menjaga alam sekitar. Jelaskan kepentingan setiap amalan. [4 markah]

Panduan: Berikan tindakan yang boleh dilakukan, kemudian kesannya. Ini cadangan masa kini.

Contoh jawapan: Cadangan jawapan: murid tidak membuang sampah ke dalam sungai atau kawasan sekolah supaya persekitaran kekal bersih dan selesa. Murid juga boleh menjimatkan air dan elektrik untuk mengelakkan pembaziran sumber yang digunakan setiap hari.

F1 Tidak membuang sampah ke dalam sungai atau kawasan sekolah. [1 markah]

H1 Huraian F1: membantu mengekalkan kebersihan persekitaran untuk kesejahteraan bersama. [1 markah]

F2 Menjimatkan penggunaan air atau elektrik. [1 markah]

H2 Huraian F2: mengelakkan pembaziran sumber yang digunakan dalam kehidupan seharian. [1 markah]

Terima ungkapan setara dan jawapan lain yang sah berdasarkan sukatan KPM. Jangan beri markah dua kali bagi isi yang sama. Ini panduan semakan kendiri; pertimbangan guru mengatasi contoh ini.

Bahagian B · Panduan esei

B2E01 · Huraikan satu perkembangan bagi setiap tahap zaman yang dipelajari: Miosen, Pliosen, Pleistosen dan Holosen. Susun jawapan mengikut urutan zaman dan jelaskan setiap perkembangan.

B2E01 · Mudah · Buku teks hlm. 30–32 · SP 2.1.2, 2.1.3

Contoh jawapan

Urutan tahap zaman dalam bab ini bermula dengan Miosen. Pada zaman ini, mamalia telah wujud dan berkembang di bumi. Hidupan di laut dan di air juga berkembang. Selepas itu ialah Pliosen, apabila berlaku penyejukan dan pengeringan alam sekitar global. Keadaan tersebut menyumbang kepada penyebaran padang rumput serta savana yang luas.

Tahap berikutnya ialah Pleistosen. Glasier utama berlaku berulang kali pada zaman ini. Buku teks menyatakan bahawa kejadian glasier utama tersebut berlaku sebanyak 11 kali sepanjang zaman berkenaan. Seterusnya ialah Holosen, yang menyaksikan kemajuan dalam kehidupan manusia. Mereka menjalankan kegiatan pertanian sebagai cara mendapatkan makanan. Susunan ini membantu kita membandingkan perubahan alam serta kehidupan mengikut urutan masa.

Isi penting · maksimum 8 markah

F1 Pelbagai hidupan berkembang pada Zaman Miosen. [1 markah]

H1 Huraian F1: contohnya mamalia serta hidupan di laut dan di air. [1 markah]

F2 Pliosen: berlaku penyejukan serta pengeringan alam sekitar global. [1 markah]

H2 Huraian F2: keadaan itu menyumbang kepada penyebaran padang rumput dan savana. [1 markah]

F3 Pleistosen: glasier utama berlaku berulang kali. [1 markah]

H3 Huraian F3: buku teks menyatakan kejadian glasier utama berlaku sebanyak 11 kali pada zaman ini. [1 markah]

F4 Holosen: manusia menjalankan pertanian. [1 markah]

H4 Huraian F4: aktiviti pertanian menjadi cara mendapatkan makanan. [1 markah]

Terima ungkapan setara dan jawapan lain yang sah berdasarkan sukatan KPM. Jangan beri markah dua kali bagi isi yang sama. Ini panduan semakan kendiri; pertimbangan guru mengatasi contoh ini.

B2E02 · Jelaskan empat ciri Zaman Air Batu Akhir dari segi suhu, aras laut, kehidupan manusia dan binatang. Sertakan satu huraian atau contoh bagi setiap ciri.

B2E02 · Mudah · Buku teks hlm. 34–35 · SP 2.1.4

Contoh jawapan

Suhu dunia pada Zaman Air Batu Akhir sangat sejuk. Salji meliputi banyak kawasan, khususnya kawasan kutub dan benua Eropah. Paras air laut pula rendah. Keadaan ini membolehkan pulau-pulau bersambung dengan tanah besar, lalu memudahkan pergerakan manusia dan binatang melalui daratan yang bersambung.

Dari segi kehidupan, manusia hidup secara nomad atau berpindah-randah. Mereka memburu binatang untuk mendapatkan makanan dan tinggal di kawasan tanah pamah yang sejuk. Binatang turut mendiami kawasan tanah pamah yang sejuk tersebut. Antara contohnya ialah mamot berbulu, badak, kuda dan singa. Gabungan keadaan suhu, aras laut serta cara hidup ini menunjukkan ciri khusus zaman yang diterangkan dalam buku teks. Setiap aspek membantu kita memahami persekitaran kehidupan ketika itu.

Isi penting · maksimum 8 markah

F1 Suhu dunia sangat sejuk. [1 markah]

H1 Huraian F1: salji meliputi kawasan kutub dan benua Eropah. [1 markah]

F2 Paras air laut rendah. [1 markah]

H2 Huraian F2: pulau-pulau bersambung dengan tanah besar. [1 markah]

F3 Manusia hidup secara nomad. [1 markah]

H3 Huraian F3: mereka memburu binatang untuk mendapatkan makanan. [1 markah]

F4 Binatang tinggal di kawasan tanah pamah yang sejuk. [1 markah]

H4 Huraian F4: contohnya mamot berbulu, badak, kuda atau singa. [1 markah]

Terima ungkapan setara dan jawapan lain yang sah berdasarkan sukatan KPM. Jangan beri markah dua kali bagi isi yang sama. Ini panduan semakan kendiri; pertimbangan guru mengatasi contoh ini.

B2E03 · Huraikan empat perubahan pada akhir Zaman Air Batu dari segi glasier, aras laut, tasik dan binatang. Berikan satu penjelasan atau contoh bagi setiap perubahan.

B2E03 · Sederhana · Buku teks hlm. 36–37 · SP 2.1.5

Contoh jawapan

Pada akhir Zaman Air Batu, air batu di kawasan tanah tinggi dan gunung mencair. Aliran yang menuruni kawasan tinggi membawa bersama-sama batu serta tanah, lalu mengubah bentuk fizikal bumi. Paras air laut juga meningkat. Lebihan air daripada kecairan air batu melimpahi laut dan menyumbang kepada perubahan arasnya.

Selain itu, buku teks mengaitkan kecairan air batu dengan pembentukan tasik air tawar. Contoh yang diberikan ialah Great Lakes di Kanada dan Tasik Dayang Bunting di Malaysia. Perubahan turut berlaku kepada hidupan apabila sebahagian binatang yang hidup pada Zaman Pleistosen mengalami kepupusan. Antara contohnya ialah mamot, sloth dan harimau bertaring. Oleh itu, perubahan zaman melibatkan bentuk muka bumi dan juga hidupan yang ada.

Isi penting · maksimum 8 markah

F1 Air batu dari kawasan tanah tinggi dan gunung mencair. [1 markah]

H1 Huraian F1: aliran itu membawa batu dan tanah ketika menuruni kawasan tinggi. [1 markah]

F2 Paras air laut meningkat. [1 markah]

H2 Huraian F2: lebihan air kecairan melimpahi laut. [1 markah]

F3 Tasik air tawar terbentuk. [1 markah]

H3 Huraian F3: buku teks memberikan contoh Great Lakes atau Tasik Dayang Bunting. [1 markah]

F4 Berlaku kepupusan sebahagian binatang Zaman Pleistosen. [1 markah]

H4 Huraian F4: contohnya mamot, sloth atau harimau bertaring. [1 markah]

Terima ungkapan setara dan jawapan lain yang sah berdasarkan sukatan KPM. Jangan beri markah dua kali bagi isi yang sama. Ini panduan semakan kendiri; pertimbangan guru mengatasi contoh ini.

B2E04 · Bandingkan Pentas Sunda dahulu dengan Asia Tenggara selepas perubahan Zaman Air Batu melalui empat aspek: hubungan daratan, tanah rendah pantai, kawasan perairan dan binatang. Huraikan setiap aspek.

B2E04 · Sederhana · Buku teks hlm. 38–39 · SP 2.1.6

Contoh jawapan

Pentas Sunda dahulu merupakan kawasan daratan yang menghubungkan tanah besar dengan kepulauan di Asia Tenggara. Hubungan daratan ini membolehkan manusia bergerak dengan berjalan kaki. Apabila paras air berubah, kawasan tanah rendah di sepanjang pantai ditenggelami air. Penenggelaman kawasan itu mengubah hubungan daratan antara tanah besar dengan kepulauan yang sebelumnya bersambung.

Perubahan tersebut juga mempengaruhi bentuk kawasan perairan di rantau ini. Antara contoh yang disebut dalam buku teks ialah pembentukan Selat Melaka, Teluk Siam dan Laut Jawa. Dari segi hidupan, sebahagian binatang besar mengalami kepupusan. Contoh yang diberikan ialah stegodon dan pachycrocuta. Oleh itu, perbandingan Pentas Sunda dengan Asia Tenggara hari ini perlu mempertimbangkan perubahan rupa bumi dan hidupan, bukan hanya kedudukan pulau sekarang.

Isi penting · maksimum 8 markah

F1 Pentas Sunda dahulu menghubungkan kawasan daratan dengan kepulauan. [1 markah]

H1 Huraian F1: manusia boleh melalui daratan itu dengan berjalan kaki. [1 markah]

F2 Tanah rendah di sepanjang pantai ditenggelami air selepas perubahan paras air. [1 markah]

H2 Huraian F2: penenggelaman itu mengubah hubungan daratan antara tanah besar dengan kepulauan. [1 markah]

F3 Bentuk kawasan perairan Asia Tenggara berubah. [1 markah]

H3 Huraian F3: perkembangan itu mempengaruhi pembentukan Selat Melaka, Teluk Siam atau Laut Jawa. [1 markah]

F4 Sebahagian binatang besar telah pupus. [1 markah]

H4 Huraian F4: contohnya stegodon atau pachycrocuta. [1 markah]

Terima ungkapan setara dan jawapan lain yang sah berdasarkan sukatan KPM. Jangan beri markah dua kali bagi isi yang sama. Ini panduan semakan kendiri; pertimbangan guru mengatasi contoh ini.

B2E05 · Berdasarkan pengajaran Bab 2, cadangkan empat amalan menjaga alam sekitar yang boleh dilakukan oleh murid dan keluarga. Jelaskan kepentingan setiap amalan. Jawapan ialah cadangan masa kini, bukan penerangan kehidupan manusia Zaman Air Batu.

B2E05 · Cabaran · Buku teks hlm. 34–43 · SP K2.1.8, K2.1.10

Contoh jawapan

Cadangan jawapan: murid dan keluarga boleh menjaga kebersihan sungai dengan tidak membuang sampah ke dalamnya. Sungai yang bersih membantu mewujudkan persekitaran yang selesa untuk masyarakat. Mereka juga boleh menjimatkan penggunaan air dan elektrik di rumah. Amalan seperti menutup paip serta memadamkan lampu yang tidak digunakan membantu mengelakkan pembaziran sumber dalam kehidupan harian.

Selain itu, keluarga perlu mengelakkan pembakaran terbuka. Langkah ini mengurangkan kegiatan yang dikaitkan dalam buku teks dengan peningkatan suhu dunia. Murid juga boleh memelihara pokok dan mengelakkan perbuatan merosakkan tumbuhan. Penjagaan ini membantu mengekalkan alam sekitar supaya generasi akan datang turut dapat menikmatinya. Keempat-empat amalan merupakan tindakan yang boleh dilaksanakan dalam kehidupan masa kini sebagai pengajaran daripada bab ini.

Isi penting · maksimum 8 markah

F1 Menjaga kebersihan sungai dengan tidak membuang sampah ke dalamnya. [1 markah]

H1 Huraian F1: membantu mengekalkan sungai yang bersih untuk kesejahteraan masyarakat. [1 markah]

F2 Menjimatkan penggunaan air dan elektrik. [1 markah]

H2 Huraian F2: mengelakkan pembaziran sumber dalam kehidupan harian. [1 markah]

F3 Mengelakkan pembakaran terbuka. [1 markah]

H3 Huraian F3: mengurangkan kegiatan yang dikaitkan oleh buku teks dengan peningkatan suhu dunia. [1 markah]

F4 Memelihara pokok dan tidak merosakkan tumbuhan. [1 markah]

H4 Huraian F4: membantu mengekalkan alam sekitar supaya dapat dinikmati generasi akan datang. [1 markah]

Terima ungkapan setara dan jawapan lain yang sah berdasarkan sukatan KPM. Jangan beri markah dua kali bagi isi yang sama. Ini panduan semakan kendiri; pertimbangan guru mengatasi contoh ini.

Sumber

Sejarah Tingkatan 1, KSSM, KPM/DBP, cetakan pertama 2016, ISBN 978-983-49-1119-5. Standard: DSKP KSSM Sejarah Tingkatan 1, KPM 2016. Halaman dalam rujukan soalan ialah nombor halaman bercetak buku teks.

Buku teks KPM · DSKP KPM

© 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi. Bahan asal untuk pembelajaran percuma.